

עין משפט
גזר מצוה

מו:

אתרוג בשביעי אסור. אפילו לאחר שינא צו כמו שמפרש לכולי יומא אתקצאי ואפי' לריש לקיש דאמר בשביעי מותר היינו לבתר דנפק ביה כדאמרינן למזוזה אתקצאי ומימא ר' חנינא דאמר פרק לולב הגזול כרישא והדר נפיק ביה כמאן דלא כרבי יוחנן ולא כריש לקיש וי"ל כיון

דלא אכל ליה כוליה ומשייר זה כשיעור דמאי נפיק ביה שרי אפי' לר' יוחנן ואע"ג דממא נפשך נאסרה כולה ציוס ראשון דחסר כל שזא פסול דלמא רבי חנינא הפריש כולה ליוס ראשון ומקאתה לשאר הימים מידי דהוה אז' אתרוגין לשצעת הימים דלקמן בשמעתין ואע"ג דתנאי דמהני צסוכה לא מהני אלא צאומר איני צודל מהן כל צין השמשות כדאיתא פרק המציא כדי יין (ביצה דף ל:). והכא ציוס ראשון ממא נפשך צודל מכולן הא אמרינן התם אתרוג דמפסקי לילות מימים כל חד וחד צאנפי נפשיה סוכה דלא מפסקי לילות מימים כולה כחד יומא אריכתא דמי והיה ר' חנינא מתנה כוליה ליוס ראשון ובשאר הימים אינו צודל ומתקמו צצין השמשות שלהן ומייה קשה דלעיל פרק לולב הגזול (דף נח.) גבי מי שצא צדך ואין צידו לולב דקתני לכשיצא צציתו יטול על שולחנו משמע צצממא דמפסקי סעודתו צצטיל לולב וכל שכן שלא יתחיל א"כ רבי חנינא היכי מטביל זה כרישא וצריך לומר דהכי קאמר מטביל זה היום ונפיק צזה למחר: **תינוקות אין גדולים**. ר.א. פירוש צצמתניתין: **דאי איתרמי** י"ה סעודתא. אע"ג דאתרוג נמי מוקצה צין השמשות מטעם ספק יוס לא קשיא מידי כדפרישת פ"ק (דף י: ושם צד"ה עד) גבי עיטרה צקרימס וא"ת ולמה לי טעמא דאי איתרמי ליה סעודתא תיפוק ליה דאסור משום אסור סמירת אהל וי"ל דאזינערך למיסר צשמיני אפי' נפלה צחול המועד הואיל ואתקצאי לשצעה ואפילו צין השמשות ממתת דהוה אכיל זה אס הימא קיימת וכולה כחד יומא כדפריש' כיון דלא מפסקי לילות מימים א"י לענין נוי סוכה דאין צזה משום סמירת אהל: **אתרוג אפילו בשמיני אסורה**. דגזר אתרוג אטו סוכה כדמפרש פ"ק^ג גבי עיטרה צקרימס: **דינוקא מקנא קני אקניוי** ר.א מקני. לא דמי לצר שטיא דפ' ארצעה אחין (יבמות דף נא.) דאמרינן כשהוא שטיא וצן כשהוא שטיא וצין דשטיא גרע ולא קני מקני:

שמיני ספק שביעי אסור. צאקן ישראל דליכא ספיק' לא גזר אטו סוכה אצל צצצל דליכא ספיקא אע"ג דלא מצרך ציה גזר אטו סוכה אצל תשיעי ספק שמיני לא גזר אתרוג אטו סוכה:
מימצ

ור' יוחנן אמר שמיני לזה ולזה מיתב כ"ע לא פליגי דיתבינן כי פליגי לברובי

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מחזיק. מה שנותנין לתוכו: מלא אינו מחזיק. מה שמסויף עליו: אס שמוע ששמע. אס הורגלת לשמוע אז תשמע תוכל ללמוד ולהוסיף: ואס לאו. שלא הטית און צילדותך לשמוע: לא ששמע. לאחר זמן לא יספיקו צידך: ד"א אס אסא שומע צישן. מחזר

מחזיק מלא אינו מחזיק אבל מדת הקב"ה מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק שנא' יוהיה^א אם שמוע תשמע וגו' אם שמוע תשמע ואם לאו לא תשמע ד"א אם שמוע בישן תשמע בחדש^ב ואם יפנה לבבך שוב לא תשמע: מיד תינוקות וכו': א"ר יוחנן "אתרוג בשביעי אסור בשמיני מותר^ג סוכה אפי' בשמיני אסורה וריש לקיש אמר אתרוג אפילו בשביעי נמי מותר במאי קא מיפלגי מר סבר למצוזה אתקצאי ומ"ס לכולי יומא אתקצאי איתיביה ריש לקיש לר' יוחנן מיד תינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן מאי לאו הוא הדין לגדולים לא תינוקות דוקא איכא דאמרי איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש מיד התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן תינוקות אין גדולים לא הוא הדין דאפילו גדולים והאי דקתני תינוקות אורחא דמלתא קתני א"ל רב פפא לאביי לרבי יוחנן מאי שנא סוכה מאי שנא אתרוג א"ל סוכה דחויא לבין השמשות דאי איתרמי ליה סעודתא בעי מיתב בגווה ומיכל (בה) בגווה אתקצאי לבין השמשות ומיגו דאתקצאי לבין השמשות דלא חזי לבין השמשות לא אתקצאי לבין השמשות ולא אתקצאי לכולי יומא דשמיני ולוי אמר אתרוג אפילו בשמיני אסור ואבוה דשמואל אמר אתרוג בשביעי אסור בשמיני מותר קם אבוה דשמואל בשיטתיה דלוי קם ר' זירא בשיטתיה דאבוה דשמואל דא"ר זירא אתרוג שנפסלה אסור לאוכלה כל שבעה א"ר זירא ג' לא ליקני איניש הושענא לינוקא ביומא טבא קמא מ"ט^ד דינוקא מקנא קני אקניוי לא מקני ואשתכח דקא נפיק בלולב שאינו שלו וא"ר זירא לא לימא איניש לינוקא דיהיבנא לך מידי ולא יהיב ליה משום דאתי לאגמוריה שיקרא^ה שנא' ג' למדו לשונם דבר שקר ובפלוגתא דר' יוחנן ור"ש בן לקיש דאיתמר^ו הפריש שבעה אתרוגין לשבעה ימים^ז אמר רב כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה^ח לאלתר ורב אסי אמר יכל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה "למחר במאי קא מיפלגי מר סבר למצוזה אתקצאי ומ"ס לכולי יומא אתקצאי ואנן דאית לן תרי יומי היכי עבדינן אמר אביי ה"שמיני ספק שביעי אסור תשיעי ספק שמיני מותר מרימר אמר אפי' שמיני ספק שביעי מותר בסורא עבדי כמרימר רב שישא בריה דרב אידי עביד כאביי והלכתא כאביי אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב שמיני ספק שביעי שביעי לסוכה ושמיני לברכה

צחדא שיטתא הלכתא כוותייהו ואסורה צצביעי ומותרת צשמיני והיינו דקצעי ואנן דאית לן צשמיני תרי יומי היכי עבדינן מי אסרינן

ליה ציומא קמא משום ספק צצביעי אז לא: מרימר אמר אפילו פשיעי ספק שמיני אסורה לא גרסינן לה: צצביעי נסוכה. כדמפרש לה לקמן: ושמיני לצרכה. שאומר צצפלה וצרכת המזון וקידוש את יוס השמיני חג עגרת הזה: שמיני לזה ולזה. אף לענין סוכה הוי שמיני ולקמן מפרש ואזיל למילתיה: כולי עלמא לא פליגי דיצטין צסוכה. צשמיני ספק שביעי ואפילו לר' יוחנן דאמר שמיני לזה ולזה: לצרכי

מחזיק. מה שנותנין לתוכו: מלא אינו מחזיק. מה שמסויף עליו: אס שמוע ששמע. אס הורגלת לשמוע אז תשמע תוכל ללמוד ולהוסיף: ואס לאו. שלא הטית און צילדותך לשמוע: לא ששמע. לאחר זמן לא יספיקו צידך: ד"א אס אסא שומע צישן. מחזר על תלמודך ששמעת: ששמע צחדש. מתחסס צו להצין צצרים חדשים

מתוך צצרים ישנים: ואס יפנה לצבך. להתייאש על מה שלמדת כבר מלחזור עליו: שוב לא ששמע. משתפנה לצך לצטלה שוב אין משמיעין אותך דהכי כתיב אס יפנה לצבך ולא תשמע (דצרים ז): אסור. לאכילה ואפילו לאחר שינא צה כדמפרש טעמא קסבר לכל שצעת הימים אתקצאי: סוכה אפי' צשמיני אסורה. להסקה וטעמא מפרש לקמן מאי שנא ממתרגו: ואפי' צו נמי^א מוסרס. משילא צה ואינה עומדת למלוא עוד דקסבר למזוזה אתקצאי ותו לא: מיד סינוקות שומטין כו'. צצביעי קאי צצמתני. ויש מפרשים מיד תינוקות כלומר מיד אחר סיוס מזות לולב הסינוקות שומטין את לולביהן כלומר מניחין אותם כמו^ב שזמטו ומניחו צקרן זוית והולצין ואוכלין אתרוגיהן. ואין נראה דלמרינן^ג (צצראשית צבה) מעשה צחסיד א' שנתן דינר לעני והקניטתו אשמו וצרת ולא היה לו צמה להפרינס צצביעי של ערבה הלך ושמט אתרוגין מיד התינוקות צדתן תמן מיד הסינוקות שומטין כו' והיה אותו חסיד עוצר צצפינה דרך כך אחד והצרכו לצית המלך לאתרוגין דמלוא לרפואה ומכרן ציוקא גדול וחזר לציתו אלמא דגדולים שמטי ליה מיד התינוקות: מאי לאו הוא הדין. צאתרוגין של גדולים נמי שרו צאכילה: סינוקות דוקא. שלא הוקצה למזוזה גמורה אצל של גדולים שהוקצה למזוזה גמורה אסורין כל היום: אורחא דמילתא. שאין דרך לשמוט מיד הגדולים את אתרוגיהם: דחויא לצין השמשות. שהרי מזוזה כל היום: אסרוג לא חזי לצין השמשות. משילא צו שחרית: אסרוג אפילו צשמיני אסורה. מיגו דאסורה צין השמשות דשמיני משום צצין השמשות ספק יוס הוא ובצביעי השמשות אסורה ואע"ג דלא חזיא לצין השמשות אסורה לכולי יומא: קס אצוה דשמואל צצטטיה דלוי. חזר צו מדצדיו ואמר כלוי: קס רבי וירא צשיטטיה דאצוה דשמואל. אמר צצית המדרש צצביעי אסור צשמיני מותר: אסרוג שנפסלה רצותא נקט דאפילו נפסלה אסורה כל שצעה שמתחילה לשצעה הוקצה אצל צשמיני מותרת: לא ליקני איניש הושענא לינוקא. צצמתנה עד שלא יצא צו הוא: מקנא קני. דרצנן תקיט ליה זכייא לנפשיה: אקניוי לא מקני. אינו יכול לחזור ולהקנותו לאציו צצמתנה דלאו צר דעת הוא: וצפלוגתא. הא דרצי יוחנן ורצי שמעון צ"ל איפלוג נמי רב ורב אסי וכיון דקמו רב^א אסי ורצי יוחנן

צמה להפרינס צצביעי של ערבה הלך ושמט אתרוגין מיד התינוקות צדתן תמן מיד הסינוקות שומטין כו' והיה אותו חסיד עוצר צצפינה דרך כך אחד והצרכו לצית המלך לאתרוגין דמלוא לרפואה ומכרן ציוקא גדול וחזר לציתו אלמא דגדולים שמטי ליה מיד התינוקות: מאי לאו הוא הדין. צאתרוגין של גדולים נמי שרו צאכילה: סינוקות דוקא. שלא הוקצה למזוזה גמורה אצל של גדולים שהוקצה למזוזה גמורה אסורין כל היום: אורחא דמילתא. שאין דרך לשמוט מיד הגדולים את אתרוגיהם: דחויא לצין השמשות. שהרי מזוזה כל היום: אסרוג לא חזי לצין השמשות. משילא צו שחרית: אסרוג אפילו צשמיני אסורה. מיגו דאסורה צין השמשות דשמיני משום צצין השמשות ספק יוס הוא ובצביעי השמשות אסורה ואע"ג דלא חזיא לצין השמשות אסורה לכולי יומא: קס אצוה דשמואל צצטטיה דלוי. חזר צו מדצדיו ואמר כלוי: קס רבי וירא צשיטטיה דאצוה דשמואל. אמר צצית המדרש צצביעי אסור צשמיני מותר: אסרוג שנפסלה רצותא נקט דאפילו נפסלה אסורה כל שצעה שמתחילה לשצעה הוקצה אצל צשמיני מותרת: לא ליקני איניש הושענא לינוקא. צצמתנה עד שלא יצא צו הוא: מקנא קני. דרצנן תקיט ליה זכייא לנפשיה: אקניוי לא מקני. אינו יכול לחזור ולהקנותו לאציו צצמתנה דלאו צר דעת הוא: וצפלוגתא. הא דרצי יוחנן ורצי שמעון צ"ל איפלוג נמי רב ורב אסי וכיון דקמו רב^א אסי ורצי יוחנן

צחדא שיטתא הלכתא כוותייהו ואסורה צצביעי ומותרת צשמיני והיינו דקצעי ואנן דאית לן צשמיני תרי יומי היכי עבדינן מי אסרינן ליה ציומא קמא משום ספק צצביעי אז לא: מרימר אמר אפילו פשיעי ספק שמיני אסורה לא גרסינן לה: צצביעי נסוכה. כדמפרש לה לקמן: ושמיני לצרכה. שאומר צצפלה וצרכת המזון וקידוש את יוס השמיני חג עגרת הזה: שמיני לזה ולזה. אף לענין סוכה הוי שמיני ולקמן מפרש ואזיל למילתיה: כולי עלמא לא פליגי דיצטין צסוכה. צשמיני ספק שביעי ואפילו לר' יוחנן דאמר שמיני לזה ולזה: לצרכי

מסורת הש"ס

א) נצי' צצריטס מ. וז"ע שוב רחמי' בעי' גריס כלן כמו דאחי' צצריטס), צ) נצי' מוספות צצנת מה: ד"ה אמר ליה), א) נצי' מוספות סנהדרין סח: ד"ה קטן ומוס' גיטין לט. ד"ה קטניס), ד) ויבמות סג), ס) וציט' ל:), ו) למחר גי' רש"י, ז) לאלתר גי' רש"י, ח) וציט' כח:), ט) וצי' ציוקא רבה קטר צחוקימ פרישה ז), י) ד"י י: ושם ד"ה עד מולאי).

תורה אור השלם

1. ויזהר אם שמוע תשמע בקול יי' אלהיך לשמור לעשות את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום ונתתך יי' אלהיך עליך על כל גזי הארץ: דברים כח א
2. ואם יפנה לבבך ולא תשמע בשר ודם כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק. כדכת' כי לא דבר רק, ולמה הוא רק, בשביל שאין אתם מתעסקין בו. אמר ר' יוחנן אתרוג בשביעי אסורה בשמיני מותרת, נסוכה אפי' בשמיני אסורה. מאי טעמא אתרוג כיון דלצאת בן קאי, אע"ג דקיימא לן כל היום כשר לנטילת לולב, מאחר שיצא בו כמעד ווס בשביעי אינו צריך לו למצוה, ולא איקצאי אלא בו ביום כולו אבל לבין השמשות דליה לא איקצאי. אורחא סוכה דחויא כל יומא, מיגו דאתקצאי לבין השמשות איקצאי נמי לכולי יומא דשמיני. ויש לקיש אמר אתרוג אפי' בשביעי מותרת, מאי טעמא למצוזה איקצאי. מתני' כו' יוחנן, דתנן מיד התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין את אתרוגיהן. תינוקות אין גדולים לא. ומשני ויש לקיש הוא הדין דאפילו גדולים, והאי דקתני תינוקות אורחא דמלתא נקט. ואסיקנא דלידן דאית לן תרי יומי, הלכך שמיני ספק שביעי אסורה, תשיעי קיימת וכולה כחד יומא כדפריש' כיון דלא מפסקי לילות מימים א"י לענין נוי סוכה דאין צזה משום סמירת אהל: אתרוג אפילו בשמיני אסורה. דגזר אתרוג אטו סוכה כדמפרש פ"ק^ג גבי עיטרה צקרימס וא"ת ולמה לי טעמא דאי איתרמי ליה סעודתא תיפוק ליה דאסור משום אסור סמירת אהל וי"ל דאזינערך למיסר צשמיני אפי' נפלה צחול המועד הואיל ואתקצאי לשצעה ואפילו צין השמשות ממתת דהוה אכיל זה אס הימא קיימת וכולה כחד יומא כדפריש' כיון דלא מפסקי לילות מימים א"י לענין נוי סוכה דאין צזה משום סמירת אהל: אתרוג אפילו בשמיני אסורה. דגזר אתרוג אטו סוכה כדמפרש פ"ק^ג גבי עיטרה צקרימס: דינוקא מקנא קני אקניוי ר.א מקני. לא דמי לצר שטיא דפ' ארצעה אחין (יבמות דף נא.) דאמרינן כשהוא שטיא וצן כשהוא שטיא וצין דשטיא גרע ולא קני מקני:

הגהות הב"ח

א) נצי' לשצעה ימים רב אמר כל אחד: (ג) רש"י ד"ה ואפי' צצביעי נמי מותר משילא בו ואינו עומד למזוזה עוד דקסבר למצוזה אתקצאי: (א) ד"ה וצפלוגתא וכו' וכיון דקמו רב וי' יוחנן וכן היה לפי מצי'. ג"כ מפני רש"י משמע דגורס רב אמר כל אחד ואחד יוצא צו ואוכלו למחר ורב אסי אמר כל אחד ואחד יוצא צו ואוכלו לאלתר ועיין צצוספות למעלה צדף י ע"ב צד"ה עד מולאי יוס טוב:

מוסף רש"י

מלא. אדס חסס (ברכות ז). אם שמוע. פטס אמת סופין שטתה און פטס אחרת (שם). אם שמוע בישן. שטית ופלטת מה ששמעת אשתקד (שם). כל אחת ואחת יוצא בה. ציומה, ואוכלה לאלתר. קסבר למזוזה אתקצאי והרי נעשית מזוזה (ביצה ז). יוצא בה ואוכלה למחר. דכיון דאתקצאי לצין השמשות אתקצאי לכולי יומא (שם).